

The Effect of Earnings Management and Cash Flow Management of the Client on Selection of the Type of Auditor (Empirical Evidence: Tehran Stock Exchange)

Hamid Reza Vakillifard

Associate Professor, Islamic Azad University, Science and Research Branch

ARTICLE INF	ABSTRACT
Received: 26-6-2018 Accepted: 17-6-2019	This study investigates the effect of earning management and cash flow management on the selection of the type of the independent auditor in the period of 2008 to 2017. The population of the study consists of all listed companies in Tehran Stock Exchange. By considering some criterion and using a purposeful sampling approach, 120 firms were selected. In order to test the hypotheses, the logistic regression analysis was employed. Findings of the hypotheses testing showed that those companies which attempt more to implement earning management and cash flow management, have less tendency towards selecting a top-rated independent auditor. Hence, it can be concluded that the extent of earning management and cash flow management of the firm, have a significant effect on the selection of the independent auditor.
Hamid Reza Vakillifard Associate Professor, Islamic Azad University, Science and Research Branch, Iran Email: vakilifard.phd@gmail.com	

1- Introduction

Recently, the significance of the earnings management and cash flow management has been discussed in the accounting and finance literature. The major purpose of this study is to investigate the effect of earnings management and cash flow management on the selection of the auditor's type in relation to the companies listed in Tehran Stock Exchange (TSE) for the period of 2011-2017. The population of the study encompasses all listed Companies in TSE. By using purposeful sampling, 120 TSE companies were selected.

2- Research Hypotheses

H₁: the extent of the earning management of the client, has a significant effect on the selection of the independent auditor.

H₂: the extent of the cash flow management of the client, has a significant effect of the selection of the independent auditor.

3- Methodology

This study is a quantitative research that utilizes a one-shot ex-post design. From a statistical analysis, view it is considered a correlation study. The study applies the logistic regression analysis and its related statistics to test the hypothesis. The required information relating to companies were gathered through the documents of the companies including the basic financial statements, and computer packages relating to TSE information. The statistical analysis was performed by using E-Views 9.

4- Findings

The empirical findings of the research showed that the extent of both the earning management and cash flow management of the TSE companies have a significant effect on the selection of the independent auditor. That is, clients who have less tendency towards earning management and cash flow management, would use the services of the top-rated auditors, and vice-versa. Hence, in the TSE market, selection of the auditor (where it is not mandatory) has information content regarding earnings management and cash flow management.

5- Discussion and Conclusion

The major conclusion of this study is selection of the kind of auditors in the TSE market could reveal the extent of the firm's involvement in earning management and cash flow management. Hence, paying attention to the kind of the TSE auditors, could reveal the reliability and quality of the accounting information in the stock market. In effect, there is a significant relationship between selection of the kind of the independent auditor and the quality of information of the TSE market.

Keywords: Earning Management; Cash Flow Management; Independent Auditing; Kind of the Auditor.

مجله پیشرفت‌های حسابداری دانشگاه شیراز
دوره یازدهم، شماره اول، بهار و تابستان ۱۳۹۸، پیاپی ۷۶/۳، صفحه‌های ۲۹۱-۳۱۱
(مجله علوم اجتماعی و انسانی پیشین)

اثر مدیریت سود و مدیریت جریان نقد صاحب‌کار، بر نوع حسابرس مستقل (شواهد تجربی: بورس اوراق بهادار تهران)

دکتر حمیدرضا وکیلی فرد*

دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات

چکیده

در پژوهش حاضر به بررسی اثر مدیریت سود و مدیریت جریان نقد بر نوع حسابرس، در ارتباط با شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران در بازه زمانی ۱۳۸۷ الی ۱۳۹۶ پرداخته شده است. جامعه آماری در این تحقیق تمامی شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران هستند که با در نظر گرفتن معیارهایی و به روش هدفمند، تعداد ۱۲۰ شرکت به‌عنوان نمونه انتخاب شده است. به‌منظور آزمون فرضیه‌های تحقیق از مدل رگرسیون لجستیک استفاده شده است. یافته‌های حاصل از آزمون فرضیه‌های تحقیق، با استفاده از مدل رگرسیون لاجیت، نشان می‌دهد صاحب‌کارانی که بیشتر اقدام به مدیریت سود و مدیریت جریان نقد می‌کنند، به حسابرسان تراز اول گرایش کمتری دارند؛ بنابراین می‌توان نتیجه‌گیری کرد میزان مدیریت سود و مدیریت جریان نقد صاحب‌کار، بر انتخاب نوع حسابرس مستقل تأثیرگذار است.

کلیدواژه‌ها: مدیریت سود، مدیریت جریان نقد، حسابرسی مستقل، نوع حسابرس.

*دانشیار و عضو هیئت‌علمی، vakilifard.phd@gmail.com

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۸/۳/۲۷

تاریخ دریافت: ۱۳۹۷/۴/۵

۱. مقدمه

در تحقیق حاضر به بررسی اثر مدیریت سود و مدیریت جریان نقد صاحب‌کار بر نوع حسابرسان آن‌ها در ارتباط با شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران در بازه زمانی ۱۳۹۶-۱۳۹۰ پرداخته می‌شود. نوع حسابرسان هر صاحب‌کاری، به لحاظ سطح کیفی خدمات حسابرسانی تابعی از عوامل مختلف است (دی آنجلو، ۱۹۸۱). ویژگی‌های شرکت نظیر عملکرد شرکت، میزان بدهی‌های شرکت و ریسک مالی آن می‌توانند بر نوع حسابرسان مستقل تأثیرگذار باشند (لاورنس و همکاران، ۲۰۱۱). از سوی دیگر وظیفه اصلی حسابرسان مستقل گواهی (شهادت دهی) و ارائه اطمینانی معقول و نسبی درباره کیفیت اطلاعات حسابداری صاحب‌کاران، به استفاده‌کنندگان از اطلاعات حسابداری است؛ از این‌رو ویژگی‌های سیستم حسابداری صاحب‌کاران و اقداماتی همچون مدیریت سود و مدیریت جریان نقد نیز می‌توانند بر نوع حسابرسان آن‌ها تأثیرگذار باشند (جیانگ و همکاران، ۲۰۱۵). با توجه به مباحث پیش‌گفته، به لحاظ نظری می‌توان استنباط کرد مواردی همچون میزان مدیریت سود و مدیریت جریان نقد، می‌توانند بر نوع حسابرسان شرکت‌ها تأثیرگذار باشند. با این‌وجود به‌منظور پذیرش ادعای فوق به لحاظ تجربی، لازم است ادعای مذکور را در قالب تحقیق بررسی کرد. با توجه به مباحث فوق پرسش اصلی در تحقیق حاضر این است که آیا میزان مدیریت سود و مدیریت جریان نقد صاحب‌کاران بر نوع حسابرسان آن‌ها تأثیرگذار است یا خیر. یافته‌های تحقیق حاضر به سرمایه‌گذاران کمک می‌کند تا در تصمیمات خود، از طریق توجه به نوع حسابرسان شرکت‌های سرمایه‌پذیر، به دست‌کاری شدن یا دست‌کاری نشدن اطلاعات (مدیریت سود و مدیریت جریان نقد) در ارتباط با آن شرکت‌ها پی ببرند و بدین ترتیب بتوانند میزان قابلیت اتکای اطلاعات حسابداری شرکت‌های سرمایه‌پذیر را به‌گونه‌ای تقریبی برآورد کنند. بدیهی است بی‌توجهی به این موضوع موجب می‌شود تا استفاده‌کنندگان از اطلاعات حسابداری، در تصمیمات اقتصادی خود در ارتباط با شرکت‌هایی که سود و جریانات نقدی خود را دست‌کاری می‌کنند، دچار اشتباه شوند و بر گزارش حسابرسانی این شرکت‌ها بیش‌از اندازه اتکا کرده و از این بابت متحمل زیان شوند. تاکنون در تحقیقات گذشته به بررسی اثر مدیریت سود و مدیریت جریان نقد، بر نوع حسابرسان در بازار سرمایه ایران پرداخته نشده است؛ از این‌رو تحقیق حاضر دارای

دستاوردهای علمی جدیدی در این زمینه است.

در ادامه تحقیق حاضر ابتدا کوشش خواهد شد تا مبانی نظری و پیشینه تحقیقات انجام‌شده پیرامون موضوع تحقیق، تبیین شود؛ سپس در ادامه فرضیه‌های تحقیق و روش تحقیق تشریح شده و در نهایت یافته‌های تجربی تحقیق در دو بخش آمار توصیفی و آمار استنباطی ارائه می‌شوند. در قسمت آخر تحقیق نیز به نتیجه‌گیری و بحث پیرامون موضوع تحقیق و یافته‌های تحقیق و همچنین پیشنهادهای کاربردی پرداخته می‌شود.

۲. مبانی نظری و پیشینه تحقیق

دو مورد از عواملی که می‌توانند بر نوع حسابرس صاحب‌کاران تأثیرگذار باشند عبارت‌اند از مدیریت سود و مدیریت جریان نقد (جیانگ و همکاران، ۲۰۱۵). مدیریت سود اقدامی است که به‌موجب آن، مدیریت در سود واقعی دوره مالی تغییراتی ایجاد می‌کند تا بتواند به اهداف معینی دست یابد. مدیریت سود می‌تواند به چهار شکل شامل افزایش سود، کاهش سود، هموارسازی سود و استقبال از زیان انجام شود. مدیریت سود می‌تواند به دلیل اهداف شخصی مدیریت (فرصت‌طلبی) یا با هدف افزایش رفاه سهامداران (کارایی) انجام شود؛ به‌عنوان نمونه چنانچه مدیریت بنگاه اقتصادی از طریق مدیریت سود، صرفاً به دنبال تأمین منافع شخصی و دریافت پاداش بیشتر باشد، در آن صورت هدف وی از مدیریت سود، از نوع فرصت‌طلبی محسوب می‌شود؛ اما چنانچه هدف مدیریت از اعمال مدیریت بر سود، تأثیرگذاری بر قیمت سهام یا ارائه اطلاعات بیشتر و شفاف‌تر باشد در آن صورت هدف وی از مدیریت سود، از نوع کارایی محسوب می‌شود (اسکات، ۲۰۰۸؛ نیکومرام و بنی مهد، ۱۳۹۰).

مدیریت جریان‌های نقدی، نام دیگر مدیریت سود بر اساس فعالیت‌های واقعی است (دیچادری، ۲۰۰۶). منظور از فعالیت‌های واقعی، فعالیت‌هایی است که بر جریان‌های نقدی تأثیر دارند. مدیران می‌توانند با انجام اقداماتی که بر جریان‌های نقدی تأثیرگذار هستند، سود حسابداری را دست‌کاری کنند. اهم این اقدامات (فعالیت‌های واقعی) عبارت‌اند از کاهش قیمت فروش محصول به‌منظور افزایش حجم فروش محصول در دوره جاری و گزارش سود بیشتر یا کاهش مخارج اختیاری و گزارش سود بیشتر در دوره جاری. اگرچه مدیران در کوتاه‌مدت

می‌توانند از طریق مدیریت جریان‌های نقدی، سود خود و ارزش شرکت را تحت تأثیر قرار دهند، در بلندمدت نخواهند توانست از این طریق ارزش شرکت را تحت تأثیر قرار دهند (دیچادری، ۲۰۰۶). شواهدی برخی از تحقیقات قبلی نشان داده‌اند میزان مدیریت سود و مدیریت جریان نقد می‌توانند بر نوع حسابرس شرکت‌ها تأثیرگذار باشند؛ به‌عنوان نمونه جیانگ و همکاران (۲۰۱۵) بیان می‌کنند شرکت‌هایی که با حجم زیادی از دست‌کاری اطلاعاتی (مدیریت سود و مدیریت جریان نقد) همراه هستند، مؤسسات حسابرسی کوچک حسابرسی کرده‌اند. از میان نظریه‌های مرتبط با دانش حسابرسی، نظریه چانه‌زنی ارتباط نظری میان مدیریت سود و نوع حسابرس را تأیید می‌کند. نظریه چانه‌زنی بیان می‌کند قدرت چانه‌زنی صاحب‌کاران با حسابرسان خرد بیشتر است و این موضوع موجب می‌شود تا اصلاحات حسابرس در ارتباط با صورت‌های مالی صاحب‌کار کاهش یابد (محمدرضایی، ۱۳۹۴). با توجه به اینکه شواهد نشان می‌دهند نوع حسابرس، هیچ‌گونه تأثیری بر دست‌کاری اطلاعاتی این شرکت‌ها نداشته است، چنین استنباط می‌شود که احتمالاً دست‌کاری اطلاعاتی شرکت‌ها عاملی تأثیرگذار بر نوع حسابرس است؛ به‌عبارت‌دیگر شرکت‌هایی که با حجم زیادی از دست‌کاری اطلاعاتی همراه هستند، ترتیبی اتخاذ می‌کنند تا مؤسسات حسابرسی کوچک حسابرسی آن‌ها را انجام دهند؛ از این‌رو به لحاظ نظری انتظار بر این است که مواردی همچون میزان مدیریت سود و مدیریت جریان نقد بر نوع حسابرس تأثیرگذار باشند.

۲-۱. پیشینه تحقیقات داخلی انجام‌شده

از میان تحقیقات داخلی انجام‌شده، نونهال نهر و همکاران (۱۳۸۹) در تحقیق خود به بررسی رابطه میان نوع حسابرس و قابلیت اتکای اقلام تعهدی در بازار سرمایه ایران پرداختند. آن‌ها به این نتیجه رسیدند که صاحب‌کاران حسابرسی‌شده از سوی سازمان حسابرسی از اقلام تعهدی با قابلیت اعتماد بیشتری نسبت به صاحب‌کاران حسابرسی‌شده از سوی مؤسسات کوچک برخوردارند. حساس یگانه و آذین فر (۱۳۸۹) در تحقیق خود به بررسی تفاوت میان کیفیت خدمات حسابرسی ارائه‌شده از سوی سازمان حسابرسی و مؤسسات خصوصی پرداختند. آن‌ها به این نتیجه رسیدند که کیفیت حسابرسی مؤسسات خصوصی بیشتر از سازمان

حسابرسی است؛ به عبارت دیگر مؤسسات حسابرسی خصوصی خطای کمتری در گزارش تحریفات موجود در صورت‌های مالی صاحب‌کاران خود داشته‌اند. نمازی و همکاران (۱۳۹۰) در تحقیقی به بررسی رابطه میان اندازه حسابرس و مدیریت سود صاحب‌کاران پرداختند. آن‌ها به این نتیجه رسیدند که اندازه حسابرس دارای اثر معناداری بر مدیریت سود صاحب‌کار نیست. عبدلی و همکاران (۱۳۹۲) در تحقیقی رابطه میان اندازه حسابرس و تجدیدارائه صورت‌های مالی را بررسی کردند و به این نتیجه رسیدند که افزایش تعداد کارکنان و شرکای مؤسسه حسابرسی موجب کاهش اقلام تجدیدنظر شده در صورت‌های مالی می‌شود. محمدرضایی و همکاران (۱۳۹۳) در تحقیقی به بررسی تأثیر رتبه مؤسسات حسابرسی معتمد بورس بر کیفیت خدمات حسابرسی پرداختند و به این نتیجه رسیدند که رتبه تعیین‌شده برای مؤسسات حسابرسی معتمد بورس اوراق بهادار از جانب سازمان مذکور دارای اثر معناداری بر کیفیت حسابرسی نیست. بهار مقدم و همکاران (۱۳۹۶) در تحقیق خود به بررسی تأثیر مدیریت سود مبتنی بر اقلام تعهدی بر تغییر حسابرس در ارتباط با شرکت‌های فعال در بورس اوراق بهادار تهران پرداختند و به این نتیجه رسیدند که بین میزان اقلام تعهدی اختیاری و تغییر حسابرس رابطه‌ای مستقیم وجود دارد.

۲-۲. پیشینه تحقیقات خارجی انجام‌شده

از میان تحقیقات خارجی انجام‌شده، بهن و همکاران (۲۰۰۸) در تحقیق خود به بررسی رابطه میان اندازه حسابرس و کیفیت گزارشگری مالی صاحب‌کاران پرداختند. آن‌ها به این نتیجه رسیدند که اندازه حسابرس دارای اثر مثبت و معناداری بر کیفیت گزارشگری مالی است؛ یعنی هرچه حسابرس یک صاحب‌کار به لحاظ اندازه بزرگ‌تر باشد، کیفیت گزارشگری آن صاحب‌کار بیشتر خواهد بود. لاورنس و همکاران (۲۰۱۱) در تحقیق خود به بررسی رابطه میان اندازه حسابرس و کیفیت گزارشگری مالی صاحب‌کاران پرداختند و به این نتیجه رسیدند که اندازه حسابرس دارای اثر معناداری بر کیفیت گزارشگری مالی نیست. چن و همکاران (۲۰۱۱) در تحقیق خود به بررسی رابطه میان اندازه حسابرس و مدیریت سود در چین پرداختند. یافته‌های آن‌ها نشان داد مدیریت سود برای صاحب‌کاران هشت مؤسسه حسابرسی برتر در

کشور چین کمتر از سایر صاحب‌کاران است. ایشلمان و گو (۲۰۱۴) در تحقیق خود به بررسی اثر اندازه حسابرِس بر کیفیت خدمات حسابرِس پرداختند. آن‌ها در تحقیق خود از تجدید آرائه صورت‌های مالی به‌عنوان نماینده کیفیت حسابرِس استفاده کردند. نتایج این تحقیق نشان می‌دهد مؤسسات حسابرِس بزرگ‌تر در مقایسه با مؤسسات حسابرِس کوچک‌تر خدمات حسابرِس باکیفیت‌تری ارائه داده‌اند. کمپریکس و همکاران (۲۰۱۵) در تحقیقی به اهمیت اندازه مؤسسات حسابرِس و مدیریت سود واقعی پرداختند و به این نتیجه رسیدند که اندازه موسسه حسابرِس دارای اثر معناداری بر مدیریت سود واقعی نیست. احمد و همکاران (۲۰۱۷) در پژوهش خود با عنوان رابطه میان کیفیت حسابرِس، مدیریت سود و هزینه حقوق صاحبان سهام، به بررسی تأثیر اندازه حسابرِس بر اقلام تعهدی اختیاری و هزینه حقوق صاحبان سهام در ارتباط با پانصد شرکت فعال در بازارهای سرمایه کشور هند پرداختند. یافته‌های آن‌ها نشان داد اقلام تعهدی اختیاری و هزینه حقوق صاحبان سهام برای صاحب‌کاران چهار مؤسسه حسابرِس بزرگ کمتر است. اخیراً چن و همکاران (۲۰۱۸) در تحقیق خود پیرامون بررسی تأثیر استراتژی تجاری صاحب‌کار بر ارتباط میان حسابرِس متخصص صنعت و کیفیت حسابرِس به این نتیجه رسیدند که انحراف استراتژیک صاحب‌کار از استراتژی متداول صنعت ارتباط میان حسابرِس متخصص صنعت و کیفیت حسابرِس را تضعیف می‌کند. احمد و همکاران (۲۰۱۸) در تحقیق خود به بررسی تأثیر نوع حسابرِس بر هزینه حقوق صاحبان سهام پرداختند. نتایج تحقیق آن‌ها نشان داد هزینه حقوق صاحبان سهام برای شرکت‌هایی که مؤسسات حسابرِس بزرگ‌تر رسیدگی کرده‌اند، کمتر است.

۳. فرضیه‌های تحقیق

جیانگ و همکاران (۲۰۱۵) بر اساس نظریه مدیریت سود بیان می‌کنند وجود ایرادات اساسی در سیستم حسابداری صاحب‌کار و به‌تبع آن انجام اقدامات تخریب‌کننده ارزش اطلاعات حسابداری، نظیر مدیریت سود، موجب می‌شود شرکت‌های صاحب‌کار، مؤسسات حسابداری کوچک را به‌عنوان حسابرِس خود انتخاب کنند. از سوی دیگر نظریه چانه‌زنی نیز در تأیید ادعای فوق بیان می‌کند امکان چانه‌زنی با مؤسسات حسابرِس کوچک بیشتر است که این

موضوع موجب ارائه اصلاحات کمتر از جانب حسابرس می‌شود. با توجه به مبانی نظری و پیشینه تحقیق ارائه‌شده؛ فرضیه‌های تحقیق به شرح زیر تدوین می‌شوند:

فرضیه اول: میزان مدیریت سود صاحب‌کار دارای اثر معناداری بر نوع حسابرس آن است.

فرضیه دوم: میزان مدیریت جریان نقد صاحب‌کار دارای اثر معناداری بر نوع حسابرس آن است.

۴. روش تحقیق

تحقیق حاضر از نظر هدف کاربردی است؛ زیرا نتایج حاصل از آن را طیف وسیعی از استفاده‌کنندگان استفاده می‌کنند؛ از نظر ماهیت تحقیقی توصیفی از نوع همبستگی است؛ زیرا به‌موجب آن سعی می‌شود رابطه میان مدیریت سود و مدیریت جریان نقد با نوع حسابرس مستقل به لحاظ تجربی بررسی شود. در تحقیق حاضر به‌منظور گردآوری اطلاعات از اسناد و مدارک مربوط به اعضای نمونه شامل مجموعه صورت‌های مالی آن‌ها (صورت‌های مالی اساسی و یادداشت‌های توضیحی) استفاده شده است. اضافه می‌شود این اطلاعات نیز از طریق پایگاه اینترنتی بورس اوراق بهادار تهران و نرم‌افزار تدبیر پرداز استخراج شده‌اند و به‌منظور تحلیل داده‌ها در تحقیق حاضر از نسخه ۹ نرم‌افزار Eviews استفاده شده است.

۴-۱. جامعه و نمونه آماری

در تحقیق حاضر شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران جامعه آماری مدنظر را تشکیل می‌دهند و برای نمونه‌گیری از روش نمونه‌گیری هدفمند (حذف سیستماتیک) استفاده شده است. معیارهای نمونه‌گیری به شرح زیر است:

- ۱- شرکت‌هایی که در بازه زمانی تحقیق (از سال ۱۳۸۷ الی ۱۳۹۶) در بورس اوراق بهادار حضور داشته باشند؛
- ۲- شرکت‌هایی که سال مالی آن‌ها منتهی به ۲۹ اسفند باشد؛
- ۳- شرکت‌هایی که جزء شرکت‌های لیزینگ و واسطه‌گری مالی و بیمه نباشند؛
- ۴- شرکت‌هایی که اطلاعات لازم در ارتباط با آن‌ها در بازه زمانی تحقیق در دسترس باشد.

با در نظر گرفتن معیارهای فوق تعداد ۱۲۰ شرکت (۱۲۰۰ سال-شرکت)، به‌عنوان نمونه در تحقیق حاضر انتخاب شدند.

۲-۴. متغیرها و مدل‌های تحقیق

۲-۴-۱. متغیرهای تحقیق و نحوه اندازه‌گیری آن‌ها

• متغیرهای مستقل تحقیق

۱-مدیریت سود (EM)

به پیروی از جیانگ و همکاران (۲۰۱۵) متغیر مدیریت سود بر اساس اقلام تعهدی اختیاری و به شرح زیر اندازه‌گیری می‌شود:

$$ACC/TA = B_0 + B_1 (1/TA) + B_2 ((\Delta REV_{i,t} - \Delta REC_{i,t}) / TA_{i,t-1}) + B_3 (ppe_{i,t} / TA_{i,t-1}) + B_4 ROA + \varepsilon$$

در این رابطه:

ACC: جمع اقلام تعهدی شرکت که برابر است با سود عملیاتی پس از کسر جریان نقدی عملیاتی؛

TA: جمع دارایی‌های شرکت در ابتدای سال؛

$\Delta REV_{i,t}$: تغییر در فروش شرکت در دوره t؛

$\Delta REC_{i,t}$: تغییرات در حساب‌ها و اسناد دریافتی شرکت در دوره t؛

$ppe_{i,t}$: اموال و ماشین‌آلات و تجهیزات شرکت در دوره t؛

ROA: نرخ بازده دارایی؛

ε : باقیمانده مدل که نشان‌دهنده اقلام تعهدی اختیاری یا مدیریت سود (EM) است.

۲-مدیریت جریان نقدی (CFM)

به پیروی از جیانگ و همکاران (۲۰۱۵) و دیچادری و همکاران (۲۰۰۶) متغیر مدیریت جریان نقد به شرح زیر اندازه‌گیری می‌شود:

$$CFO_t/TA_{t-1} = B_0 + B_1 Sale_t / TA_{t-1} + B_2 \Delta Sale_t / TA_{t-1} + \xi_t$$

در این رابطه:

CFO: جریان نقد عملیاتی در دوره جاری؛

Sale: فروش دوره جاری؛

Δ Sale: تغییرات فروش دوره جاری نسبت به دوره قبل؛

TA: مجموع دارایی‌های شرکت در ابتدای سال؛

ε: باقیمانده مدل که معرف جریان نقد عملیاتی غیرعادی یا مدیریت جریان نقدی (CFM) است.

• متغیر وابسته

۳- نوع حسابرس (Audit-Type):

به پیروی از محمدرضایی و همکاران (۱۳۹۴) عبارت است از متغیری مصنوعی با مقدار صفر و یک. چنانچه حسابرس مستقل شرکت بر اساس طرح طبقه‌بندی حسابرسان که سازمان بورس و اوراق بهادار تهران انجام داده است، در طبقه اول قرار داشته باشد، متغیر نوع حسابرس در ارتباط با شرکت مربوطه برابر با یک است. چنانچه حسابرس شرکت طبق طبقه‌بندی سازمان بورس، در طبقات دوم، سوم یا چهارم قرار داشته باشد، مقدار متغیر نوع حسابرس در ارتباط با شرکت مربوطه برابر با صفر خواهد بود (محمدرضایی و همکاران، ۱۳۹۴).

• متغیرهای کنترلی

به منظور برآورد صحیح مدل‌های تحقیق به پیروی از جیانگ و همکاران (۲۰۱۵)، در تحقیق حاضر از متغیرهای اندازه شرکت، رشد شرکت، نسبت جاری، نسبت آنی، زیان دهی، نسبت قیمت به سود هر سهم، نسبت بدهی، نسبت گردش دارایی و چرخه عملیات به‌عنوان متغیرهای کنترلی استفاده شده است.

۴- اندازه شرکت (SIZE):

عبارت است از لگاریتم طبیعی ارزش دفتری مجموع دارایی‌های شرکت در پایان سال.

۵- رشد شرکت (MTB):

عبارت است از ارزش بازار یک سهم به ارزش دفتری آن در پایان سال.

۶- نسبت جاری (CURR):

عبارت است از جمع دارایی‌های جاری تقسیم بر بدهی‌های جاری در پایان سال.

۷- نسبت آنی (QUICK):

عبارت است از جمع دارایی‌های سریع (دارایی‌های جاری منهای موجودی‌ها) تقسیم بر

بدهی‌های جاری در پایان سال.

۸- زیان (*LOSS*):

عبارت است از متغیری مصنوعی با مقدار صفر و یک. چنانچه شرکت در سال جاری زیان گزارش کرده باشد مقدار آن یک و در غیر این صورت مقدار آن صفر خواهد بود.

۹- نسبت قیمت به سود هر سهم (*PE*):

عبارت است از حاصل تقسیم قیمت بازار یک سهم بر سود هر هم عادی در پایان سال.

۱۰- نسبت بدهی (*LEV*):

عبارت است از حاصل تقسیم جمع بدهی‌های شرکت بر جمع دارایی‌های آن در پایان

سال.

۱۱- نسبت گردش دارایی (*ATO*):

عبارت است از حاصل فروش سالانه شرکت تقسیم بر جمع دارایی‌های شرکت در پایان

سال.

۱۲- چرخه عملیات (*CYCLE*):

عبارت است از جمع فروش سالانه شرکت (نقد و نسیه) تقسیم بر ۳۶۰ (تعداد روزهای

سال).

۲-۲-۴. مدل‌های تحقیق به‌منظور آزمون فرضیه‌ها

۴-۲-۲-۱. مدل استفاده‌شده به‌منظور آزمون فرضیه اول تحقیق:

$$Audit-Type_{it} = a + B1 EM_{it} + B2 SIZE_{it} + B3 MTB_{it} + B4 CURR_{it} + B5 QUICK_{it} + B6 LOSS_{it} + B7 PE_{it} + B8 LEV_{it} + B9 ATO_{it} + B10 CYCLE_{it} + \varepsilon$$

۴-۲-۲-۲. مدل استفاده‌شده به‌منظور آزمون فرضیه دوم تحقیق:

$$Audit-Type_{it} = a + B1 CFM_{it} + B2 SIZE_{it} + B3 MTB_{it} + B4 CURR_{it} + B5 QUICK_{it} + B6 LOSS_{it} + B7 PE_{it} + B8 LEV_{it} + B9 ATO_{it} + B10 CYCLE_{it} + \varepsilon$$

در این روابط:

$Audit-Type_{it}$: نوع حسابرس مستقل؛

- EM it: مدیریت سود؛
 CFM it: مدیریت جریان نقدی؛
 SIZE it: اندازه شرکت؛
 MTB it: رشد شرکت؛
 CURR it: نسبت جاری؛
 QUICK it: نسبت آنی؛
 LOSS it: زیان‌دهی شرکت؛
 PE it: نسبت قیمت به سود هر سهم؛
 LEV it: نسبت بدهی؛
 ATO it: گردش دارایی؛
 CYCLE it: چرخه عملیات؛
 ε: باقیمانده مدل است.

۵. یافته‌های تحقیق

۵-۱. آمار توصیفی

آمار توصیفی برای متغیرهای تحقیق به شرح نگاره ۱ است.

نگاره ۱: آمار توصیفی در ارتباط متغیرهای تحقیق

متغیر	CYCLE	EM	LEV	LOSS	MB	QUICK	ROA	SIZE
میانگین	۵/۶۳	۰/۸۱	۰/۶۰	۰/۲۰	۳/۰۸	۴/۵۴	۰/۴۴	۱۴/۲۴
میانه	۴/۱۲	۰/۶۵	۰/۵۸	۰/۰۰	۲/۴۲	۳/۹۵	۰/۲۰	۱۴/۱۵
بیشترین مقدار	۱۲/۴	۰/۹۲	۰/۸۵	۱/۰۰	۴۸/۰۲	۷/۶۳	۰/۶۲	۱۸/۲۶
کمترین مقدار	۸/۶۲	۰/۰۵	۰/۲۵	۰/۰۰	۱/۳۲	۱/۱۳	-۰/۳۳	۱۱/۸۲
انحراف	۴/۱۲	۳/۶۴	۱/۴۱	۰/۴۲	۶/۶۲	۴/۶۳	۰/۹۴	۳/۴۲
چولگی	۱/۲۱	۴/۶۶	۱/۲۲	۱/۸۹	۵/۷۲	۲/۸۱	۱/۷۴	۱/۸۱
کشیدگی	۴/۱۱	۲۲/۵۲	۲۱/۶۲	۵/۴۲	۴۴/۰۵	۲۸/۷۴	۱۸/۹۳	۹/۱۸

متغیر	AUTO	CFM	CURR	PE
میانگین	۰/۴۸	۰/۸۲	۲/۸۶	۱۹/۲
میانه	۰/۴۲	۰/۷۸	۲/۵۲	۱۷/۴۴
بیشترین مقدار	۰/۸۵	۰/۹۶	۸/۷۲	۲۵/۶۶
کمترین مقدار	۰/۱۸	۰/۲۳	۱/۹۸	-۱/۸۲
انحراف	۲/۰۵	۴/۹۲	۲/۵۲	۱۲/۸۲
چولگی	۳/۹۸	۵/۲۱	۲/۸۱	۷/۴۱
کشیدگی	۱۲/۴۲	۴۲/۴۴	۱۱/۸۸	۱۹/۵۵

نگاره فوق نشان‌دهنده آماره‌های توصیفی شامل میانگین، میانه، بیشترین مقدار، کمترین مقدار، انحراف استاندارد، ضریب چولگی و ضریب کشیدگی برای متغیرهای مستقل و کنترلی تحقیق است. همان‌طور که ملاحظه می‌شود میانگین (میانه) برای متغیر CYCLE برابر با ۵,۶۳، برای متغیر EM برابر با ۰,۸۱، برای متغیر LEV برابر با ۱,۶۰، برای متغیر LOSS برابر با ۰,۲۰، برای متغیر MB برابر با ۳,۰۸، برای متغیر QUICK برابر با ۴,۵۴، برای متغیر ROA برابر با ۰,۴۴، برای متغیر SIZE برابر با ۱۴,۲۴، برای متغیر AUTO برابر با ۰,۴۸، برای متغیر CFM برابر با ۰,۸۲، برای متغیر CURR برابر با ۲,۸۶، برای متغیر PE برابر با ۱۹,۲۲، است؛ همچنین ۳۸ درصد از متغیر مصنوعی نوع حسابرس (متغیر وابسته) که در نگاره آمار توصیفی ارائه نشده است برابر با یک و ۶۲ درصد از آن برابر با صفر است.

۲-۵. آمار استنباطی

۱-۲-۵. نرمال سنجی متغیر وابسته تحقیق

متغیر وابسته تحقیق (نوع حسابرس) متغیری مجازی است که به پیروی از جیانگ و همکاران (۲۰۱۵) به صورت صفر و یک عملیاتی شده است. برای تعیین شیوه مناسب در راستای برآورد مدل‌های تحقیق، از بین دو روش لاجیت و پروبیت که مخصوص مدل‌های دارای متغیر وابسته مجازی هستند، لازم است ابتدا نرمال بودن یا نبودن متغیر وابسته تعیین شود.

چنانچه متغیر وابسته تحقیق نرمال باشد روش پروبیت برای برآورد مدل‌های تحقیق مناسب است؛ اما اگر متغیر وابسته تحقیق نرمال نباشد باید از روش لاجیت برای برآورد مدل‌های تحقیق استفاده شود (افلاطونی، ۱۳۹۲). یافته‌های حاصل از نرمال‌سنجی متغیر وابسته تحقیق حاضر، یعنی کیفیت حسابرسی با استفاده از آزمون جارکو - برا، به شرح نگاره ۲ است.

نگاره ۲: آزمون نرمال بودن متغیر وابسته تحقیق

Audit-Type	متغیر
۴/۳۶۹۱	آماره جارکو- برا
۰/۰۰۰۰	سطح معنی‌داری
کوچک‌تر	مقایسه با ۰,۰۵
نرمال نیست	نتیجه آزمون

با توجه به نگاره ۲ همان‌طور که مشخص است سطح معنی‌داری آماره جارکو- برا، برای متغیر نوع حسابرس کمتر از ۵ درصد است. این موضوع نشان‌دهنده نرمال نبودن متغیر وابسته تحقیق است؛ از این‌رو شیوه مناسب برای برآورد مدل‌های رگرسیون تحقیق حاضر، روش لاجیت (رگرسیون لجستیک) است.

۲-۲-۵. برآورد مدل تحقیق

۲-۲-۱-۵. برآورد مدل مربوط به آزمون فرضیه اول تحقیق

یافته‌های حاصل از برآورد مدل مربوط به آزمون فرضیه اول تحقیق به شرح نگاره ۳ است.

نگاره ۳: برآورد مدل اول تحقیق (متغیر وابسته): Audit-Type

متغیر	ضرایب	انحراف	آماره Z	سطح	مقایسه با	نتیجه در مدل
عرض از مبدأ (B1)	۲/۴۴	۰/۵۸	۱/۴۲	۰/۰۰۲۹		
EM	-۲/۶۶	۰/۶۱	-۱/۶۴	۰/۰۰۰۰	کوچک‌تر	تأثیرگذار است
SIZEE	-۱/۰۹	۰/۹۷	-۱/۰۶	۰/۰۰۰۰	کوچک‌تر	تأثیرگذار است
MB	-۲/۲۴	۲/۱۶	-۰/۵۲	۰/۰۰۲۱	کوچک‌تر	تأثیرگذار است

متغیر	ضرایب	انحراف	آماره Z	سطح	مقایسه با	نتیجه در مدل
CURR	-۱/۵۶	۰/۷۸	-۱/۲۲	۰/۰۰۰۱	کوچک‌تر	تأثیرگذار است
QUICK	-۲/۴۱	۰/۱۷	-۰/۴۱	۰/۰۰۰۴	کوچک‌تر	تأثیرگذار است
LOSS	-۲/۰۵	۳۶/۲	-۱/۸۱	۰/۰۰۲۴	کوچک‌تر	تأثیرگذار است
PE	-۰/۰۰۱	۶۲۰	-۰/۶۲	۰/۱۲۰۱	بزرگ‌تر	تأثیرگذار نیست
LEV	۰/۴۲	۶/۰۲	۲/۵۳	۰/۲۱۱۲	بزرگ‌تر	تأثیرگذار نیست
AUTO	-۲/۰۶	۰/۹۳	-۱/۹۲	۰/۰۰۴۱	کوچک‌تر	تأثیرگذار است
CYCLE	-۲/۳۳	۰/۵۴	-۱/۲۷	۰/۰۰۲۲	کوچک‌تر	تأثیرگذار است
ضریب تعیین مدل	۰,۴۴					۴۴ درصد از تغییرات متغیر وابسته توسط متغیرهای مستقل معنی‌دار تبیین
آماره LR	۴۱/۵۵۲۰۱					در این سطح معناداری مدل پذیرفته می‌شود.
سطح معنی‌داری	۰/۰۰۰۰					مدل معنی‌دار است؛ زیرا سطح معنی‌داری آماره LR کمتر از ۵ درصد است.

سطح معنی‌داری آماره Z برای ضریب متغیر EM با مقدار ۲,۶۶- برابر با صفر است که این مقدار کمتر از ۵ درصد است؛ لذا می‌توان ادعا کرد متغیر EM دارای اثر معناداری بر متغیر وابسته نوع حسابرس است و به دلیل منفی بودن ضریب این متغیر (۲,۶۶-) جهت رابطه معکوس است؛ یعنی صاحب‌کارانی را که بیشتر اقدام به مدیریت سود می‌کنند، حسابرسان درجه یک (حسابرسانی که طبق طبقه‌بندی سازمان بورس اوراق بهادار تهران در طبقه نخست قرار گرفته‌اند و به عبارتی جزء متخصص‌ترین و باکیفیت‌ترین حسابرسان محسوب می‌شوند)، حسابرسی نمی‌کنند؛ از این رو فرضیه اول تحقیق که بیان می‌کند میزان مدیریت سود صاحب‌کار دارای اثر معناداری بر نوع حسابرس آن است، پذیرفته می‌شود.

۲-۲-۲-۵. برآورد مدل مربوط به آزمون فرضیه دوم تحقیق

یافته‌های حاصل از برآورد مدل مربوط به آزمون فرضیه دوم تحقیق به شرح نگاره ۴ است.

نگاره ۴: برآورد مدل دوم تحقیق - متغیر وابسته: Audit-Type

متغیر	ضرایب	انحراف	آماره Z	سطح	مقایسه با	نتیجه در مدل
عرض از مبدأ	۱/۶۸	۰/۴۲	۴/۰۰	۰/۰۰۲۹		
CFM	-۱/۴۴	۰/۲۵	-۵/۷۶	۰/۰۰۰۰	کوچک تر	تأثیر گذار است
SIZEE	-۱/۵۳	۰/۸۲	-۱/۸۶	۰/۰۲۲۱	کوچک تر	تأثیر گذار است
MB	-۳/۳۸	۲/۶۲	-۰/۱۴	۰/۰۰۰۱	کوچک تر	تأثیر گذار است
CURR	-۲/۲۴	۰/۴۶	-۲/۶۹	۰/۰۰۰۰	کوچک تر	تأثیر گذار است
QUICK	-۲/۸۲	۰/۵۱	-۵/۵۲	۰/۰۰۲۰	کوچک تر	تأثیر گذار است
LOSS	-۰/۱۰	۳/۲۴	-۰/۰۳	۰/۱۳۵۱	بزرگ تر	تأثیر گذار
PE	-۰/۰۵	۲/۴۴	-۰/۰۲	۰/۵۱۴۴	بزرگ تر	تأثیر گذار
LEV	۰/۱۲	۵/۴۲	۰/۰۲	۰/۳۵۱۶	بزرگ تر	تأثیر گذار
AUTO	-۲/۱۱	۰/۲۵	-۸/۴۴	۰/۰۴۰۱	کوچک تر	تأثیر گذار است
CYCLE	-۲/۴۶	۰/۶۵	-۳/۷۸	۰/۰۰۰۱	کوچک تر	تأثیر گذار است
ضریب تعیین مدل (R ²)	۰,۳۸					۳۸ درصد از تغییرات متغیر وابسته توسط متغیرهای مستقل معنی دار تبیین می شوند
آماره LR	۲۸/۱۸۲۵					در این سطح معناداری مدل پذیرفته می شود
سطح معنی داری	۰/۰۰۰۰					مدل معنی دار است زیرا سطح معنی داری آماره LR کمتر از ۵ درصد

سطح معنی داری آماره Z برای ضریب متغیر CFM با مقدار ۱,۴۴-، برابر با صفر است که این مقدار کمتر از ۵ درصد است؛ لذا می توان ادعا کرد متغیر CFM دارای اثر معناداری بر متغیر وابسته نوع حسابرس است و به دلیل منفی بودن ضریب این متغیر (۱,۴۴-) جهت رابطه معکوس است؛ یعنی صاحب کارانی را که بیشتر اقدام به مدیریت جریان نقد می کنند، حسابرسان درجه یک (حسابرسانی که طبق طبقه بندی سازمان بورس اوراق بهادار تهران در طبقه نخست قرار گرفته اند و به عبارتی جزء متخصص ترین و باکیفیت ترین حسابرسان محسوب می شوند)، حسابرسی نمی کنند؛ از این رو فرضیه دوم تحقیق که بیان می کند میزان مدیریت جریان نقد صاحب کار دارای اثر معناداری بر نوع حسابرس آن است، نیز پذیرفته می شود.

۶. نتیجه‌گیری و بحث

نوع حسابرس هر صاحب‌کاری، به لحاظ سطح کیفی خدمات حسابرسی تابعی از عوامل مختلف است (دی آنجلو، ۱۹۸۱). ویژگی‌های شرکت نظیر عملکرد شرکت، میزان بدهی‌های شرکت و ریسک مالی آن می‌توانند بر نوع حسابرس مستقل آن تأثیرگذار باشند (لاورنس و همکاران، ۲۰۱۱)؛ از این رو به لحاظ نظری می‌توان استنباط کرد میزان مدیریت سود و مدیریت جریان نقد صاحب‌کاران، می‌توانند بر نوع حسابرس آن‌ها تأثیرگذار باشند. با این وجود به منظور پذیرش ادعای فوق به لحاظ تجربی، لازم است تا ادعای مذکور را در قالب یک تحقیق بررسی کرد. با توجه به مباحث فوق پرسش اصلی در تحقیق حاضر این است که آیا میزان مدیریت سود و مدیریت جریان نقد صاحب‌کاران، بر نوع حسابرس آن‌ها تأثیرگذار است یا خیر. در تحقیق حاضر در راستای پاسخ‌گویی به پرسش مذکور کوشش شد تا با استفاده از مدل رگرسیون لاجیت تأثیر مدیریت سود و مدیریت جریان‌های نقدی، بر نوع حسابرس شرکت‌ها به لحاظ تجربی آزمون شود. یافته‌های تجربی حاصل از آزمون فرضیه‌های تحقیق با استفاده از مدل لاجیت نشان می‌دهد میزان مدیریت سود و مدیریت جریان نقدی شرکت‌ها، در بازار سرمایه ایران، بر نوع حسابرس این شرکت‌ها تأثیرگذار است. با توجه به یافته‌های به‌دست‌آمده می‌توان نتیجه‌گیری کرد در بازار سرمایه ایران، صاحب‌کارانی را که کمتر اقدام به مدیریت سود و مدیریت جریان نقد می‌کنند، مؤسسات حسابرسی تراز اول حسابرسی می‌کنند؛ از این رو متغیر نوع حسابرس در بازار سرمایه ایران دارای محتوای اطلاعاتی، در خصوص میزان مدیریت سود و مدیریت جریان نقد شرکت‌ها است؛ به گونه‌ای که می‌توان با توجه به نوع حسابرس این شرکت‌ها، به میزان مدیریت سود و مدیریت جریان نقد که اعمال می‌کنند، پی برد. با توجه به نتایج مذکور به تمام استفاده‌کنندگان از اطلاعات حسابداری (شامل سرمایه‌گذاران، اعتباردهندگان و غیره) پیشنهاد می‌شود در راستای اتخاذ تصمیمات خود، به نوع حسابرس شرکت‌ها توجه کنند و از این طریق میزان قابلیت اتکای اطلاعات حسابداری منتشرشده از سوی آن شرکت‌ها را به صورت تقریبی برآورد کنند؛ زیرا طبق شواهد به‌دست‌آمده در تحقیق حاضر، متغیر نوع حسابرس، دارای محتوای اطلاعاتی در زمینه میزان اقداماتی همچون مدیریت سود و مدیریت جریان نقد صاحب‌کاران است؛ به همین دلیل توجه به نوع حسابرس شرکت‌ها می‌تواند

در زمینه برآورد تقریبی قابلیت اتکای اطلاعات حسابداری شرکت‌ها آگاهی‌دهنده باشد. از میان تحقیقات خارجی انجام‌شده، نتایج تحقیق حاضر با نتایج حاصل از تحقیق جیانگ و همکاران (۲۰۱۵) منطبق است. یافته‌های به‌دست‌آمده از تحقیق جیانگ و همکاران نشان می‌دهد انتخاب حسابرس مستقل شرکت‌های صاحب‌کار در بازارهای سرمایه چین تحت تأثیر قواعد حسابداری (مدیریت سود و مدیریت جریان نقد) قرار می‌گیرد. یافته‌های تحقیق حاضر نشان می‌دهد میزان مدیریت سود و مدیریت جریان نقد صاحب‌کار بر نوع حسابرس شرکت تأثیر دارد. از میان تحقیقات داخلی انجام‌شده، نتایج تحقیق حاضر با نتایج حاصل از تحقیق محمدرضایی و همکاران (۲۰۱۵) منطبق است؛ با این تفاوت که محمدرضایی و همکاران در تحقیق خود به بررسی تأثیر نوع حسابرس بر تعداد بندهای شرط گزارش حسابرسی پرداخته‌اند؛ اما در تحقیق حاضر به بررسی تأثیر مدیریت سود و مدیریت جریان‌های نقدی بر نوع حسابرس پرداخته شده است. انطباق یافته‌های تحقیق حاضر با یافته‌های قبلی (بهن و همکاران، ۲۰۰۸؛ ایشلمان و گو، ۲۰۱۴؛ چن و همکاران، ۲۰۱۱) نشان می‌دهد در اغلب نقاط جهان انتخاب حسابرس مستقل تحت تأثیر مدیریت سود و مدیریت جریان نقدی و در نهایت تحت تأثیر ویژگی‌های کیفی اطلاعات حسابداری قرار دارد.

۷. پیشنهادهای کاربردی حاصل از تحقیق

با توجه به یافته‌های حاصل از آزمون فرضیه‌های تحقیق که تأیید شده‌اند به تمام استفاده‌کنندگان از اطلاعات حسابداری، به‌ویژه سرمایه‌گذاران، پیشنهاد می‌شود در راستای تعیین میزان کیفیت (مربوط بودن و قابلیت اعتماد) صورتهای مالی شرکت‌های فعال در بورس اوراق بهادار تهران به نوع حسابرس این شرکت‌ها توجه کنند؛ زیرا طبق شواهد به‌دست‌آمده در تحقیق حاضر، شرکت‌هایی که گرایش بیشتری به مدیریت سود و مدیریت جریان نقد دارند، تمایل کمتری به انتخاب حسابرسان تراز اول سازمان بورس اوراق بهادار دارند؛ بنابراین رتبه و نوع حسابرس این شرکت‌ها می‌تواند در خصوص مدیریت سود و مدیریت اقلام تعهدی و کیفیت صورتهای مالی دارای محتوای اطلاعاتی باشد. به‌منظور شناسایی عوامل مؤثر بر انتخاب حسابرس، به سایر پژوهشگران پیشنهاد می‌شود

از موضوع‌های زیر در پژوهش‌های خود استفاده کنند:

- ۱- بررسی تأثیر کیفیت افشا بر نوع حسابرس؛
- ۲- بررسی تأثیر شفافیت صورت‌های مالی بر نوع حسابرس؛
- ۳- بررسی تأثیر کیفیت اقلام تعهدی بر نوع حسابرس؛
- ۴- بررسی تأثیر محافظه‌کاری حسابداری بر نوع حسابرس؛
- ۵- بررسی تأثیر مربوط بودن اطلاعات حسابداری بر نوع حسابرس.

۸. محدودیت‌های پژوهش

تحقیق حاضر با محدودیت خاصی همراه نبوده است، با این وجود تعداد نمونه تحقیق حاضر و همچنین بازه زمانی تحقیق می‌تواند به عنوان محدودیت تحقیق مورد توجه قرار گیرد. بنابراین با تغییر تعداد نمونه و بازه زمانی تحقیق، ممکن است نتایج تحقیق تغییر کند.

منابع

الف. فارسی

- افلاطونی، عباس (۱۳۹۲). کاربرد اقتصادسنجی در تحقیقات حسابداری، مدیریت مالی و علوم اقتصادی، چ ۱، تهران: انتشارات ترمه، ۸۵-۱۸.
- تهرانی، رضا (۱۳۹۰). مبانی مدیریت مالی، تهران: انتشارات نگاه دانش، ۱۵۶-۵۴.
- حساس یگانه، یحیی و آذین‌فر، کاوه (۱۳۸۹). بررسی رابطه میان اندازه حسابرس و کیفیت حسابرسی، بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، ۱۷ (۵)، ۱۲-۲۲.
- رهنمای رودپشتی، فریدون و صالحی، اله‌کرم (۱۳۹۰). مکاتب و تئوری‌های مالی و حسابداری، تهران: انتشارات علمی دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران مرکزی.
- شباهنگ، رضا (۱۳۹۰). تئوری حسابداری، ج ۱، تهران: انتشارات سازمان حسابرسی.
- شباهنگ، رضا (۱۳۹۰). تئوری حسابداری، ج ۲، تهران: انتشارات سازمان حسابرسی.
- عبدلی، محمدرضا؛ فعال قیومی، علی و پرتوی، ناصر (۱۳۹۲). تأثیر ویژگی‌های حسابرس بر تجدید ارائه صورت‌های مالی، بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، ۲۰ (۳)، ۸۵-۱۰۰.

محمدرضایی، فخرالدین و محمدرضایی، مهدی (۱۳۹۴). بررسی رابطه میان رتبه مؤسسات حسابرسی معتمد بورس اوراق بهادار و کیفیت حسابرسی، *دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت*، ۱۴ (۲)، ۲۴-۳۹.

نونهال نهر، علی اکبر؛ جبارزاده کنگرلویی، سعید و پورکریم، یعقوب پورکریم (۱۳۸۹). رابطه بین کیفیت حسابرس و قابلیت اتکای اقلام تعهدی، *بررسی‌های حسابداری و حسابرسی*، ۱۷ (۳)، ۵۵-۷۰.

همتی، حسن (۱۳۸۸). *حسابداری میانه ۱*، تهران: انتشارات ترمه.

ب. انگلیسی

- Abdoli, M. R., Gayoumi, A., & Partovi, N. (2013). The effects of auditor's characteristics on the financial restatement. *Accounting and Auditing Review*, 20 (3), 85-100. (In Persian)
- Aflatoni, A. (2013). The application of econometrics in accounting research, *Financial Management and Economics*, Tehran: *Terme Publications*, 18-85. (In Persian)
- Becker, C.L, De Fond, M.L., Jiambalvo, J.J. & Subramanyam, K. (1998). The effect of audit quality on earnings management. *Contemporary Accounting Research*, 1(15), 1-24.
- Behn, B., Choi, J. H. & Kang, T. (2008). Audit quality and properties of analyst earnings forecasts. *The Accounting Review*, 2(83), 327-349.
- Chen, H., Chen, J.Z., Lobo, G. & Wang, Y. (2011). Effects of audit quality on earnings management and cost of equity capital: Evidence from China. *Contemporary Accounting Research*, 3(28), 892-925.
- DeAngelo, L. E. (1981). Auditor size and audit quality. *Journal of Accounting and Economics*, 3(3), 183-199
- Hassas Yeganeh, Y., & Azinfar, K. (2010). Relationship between audit quality and auditor size. *Accounting and Auditing Review*, 17(3), 12-22. (In Persian)
- Hemati, H. (2009), *Middle Accounting 1*, Tehran: *Terme Publications*. (In Persian)
- Houqe, M. N., Ahmed, K & van Zijl, T, (2017). Audit quality, earnings management, and cost of equity capital: Evidence from India.

- International Journal of Auditing*, 2(21), 177-189.
- Jiang, H. (2015). Accounting restatements and audit quality in China, *Advances in Accounting*, 1(31), 125–135.
- Lawrence, A., Minutti-Meza, M. & Zhang, P. (2011). Can Big 4 versus non-Big 4 difference in audit-quality proxies be attributed to client characteristics? *The Accounting Review*, 1(86), 259-286.
- Nonahal Nahr, A., Jabbarzadeh Kangarluei, S., & Pourkarim, Y. (2010). The relationship between auditor quality and accrual reliability. *Accounting and Auditing Review*, 17(3), 55-70. (In Persian)
- Ohammad Rezaei, F., & Mohammad Rezaei, M. (2015). Audit firms ranking and audit quality. *Journal of Management Accounting and Auditing Knowledge*, 4 (2), 1-14. (In Persian)
- Rahnamai Roodposhti, F., & Salehi, A. k. (2011). Schools and theories of finance and accounting. Tehran: Islamic Azad University Publications, Central Tehran Branch. (In Persian)
- Roychowdhury, S. (2006). Earnings management through real activities manipulation. *Journal of Accounting and Economics*, 3(42), 335–370.
- Scott, William (2008). *Financial Accounting Theory*, Printice Hall.
- Shabahang, R. (2011). *Accounting theory*, Vol 1, Tehran: Audit Organization Publications. (In Persian)
- Shabahang, R. (2011). *Accounting theory*, Vol 2, Tehran: Audit Organization Publications. (In Persian)
- Srinivasan, S. (2005). Consequences of financial reporting failure for outside directors: Evidence from accounting restatements and audit committee members. *Journal of Accounting Research*, 2(43), 291–334.
- Tehrani, R. (2011). Fundamentals of financial management. Tehran: *Publications Look at Knowledge*, 54-156. (In Persian)
- Wang, K. O. S., & Iqbal, Z. (2009). Audit pricing and auditor industry specialization in an emerging market: Evidence from China. *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*, 1(18), 60–72.
- Wang, Q., Wong, T. J., & Xia, L. (2008). State ownership, the institutional environment, and auditor choice: Evidence from China. *Journal of Accounting and Economics*, 1(46), 112–134.
- Wang, X., & Wu, M. (2011). The quality of financial reporting in China: An examination from an accounting restatement perspective. *China*

Journal of Accounting Research, 4(4), 167–196.

Whang, R. (2009). Cash flow management in the Chinese stock market: An empirical assessment with comparison to the U.S. market. *Frontiers of Business Research in China*, 2(3), 301-322.

Zhizhong, H., Juan, Z., Yanzhi, S., & Wenli, X. (2011). Does corporate governance affect restatement of financial reporting? Evidence from China. *Nankai Business Review*, 2(13), 289-302.

Zhou, H. (2007). Auditing standards increased accounting disclosure, and information asymmetry: Evidence from an emerging market. *Journal of Accounting and Public Policy*, 5(26), 584–620.

